

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «THE INSTITUTE OF
INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION»

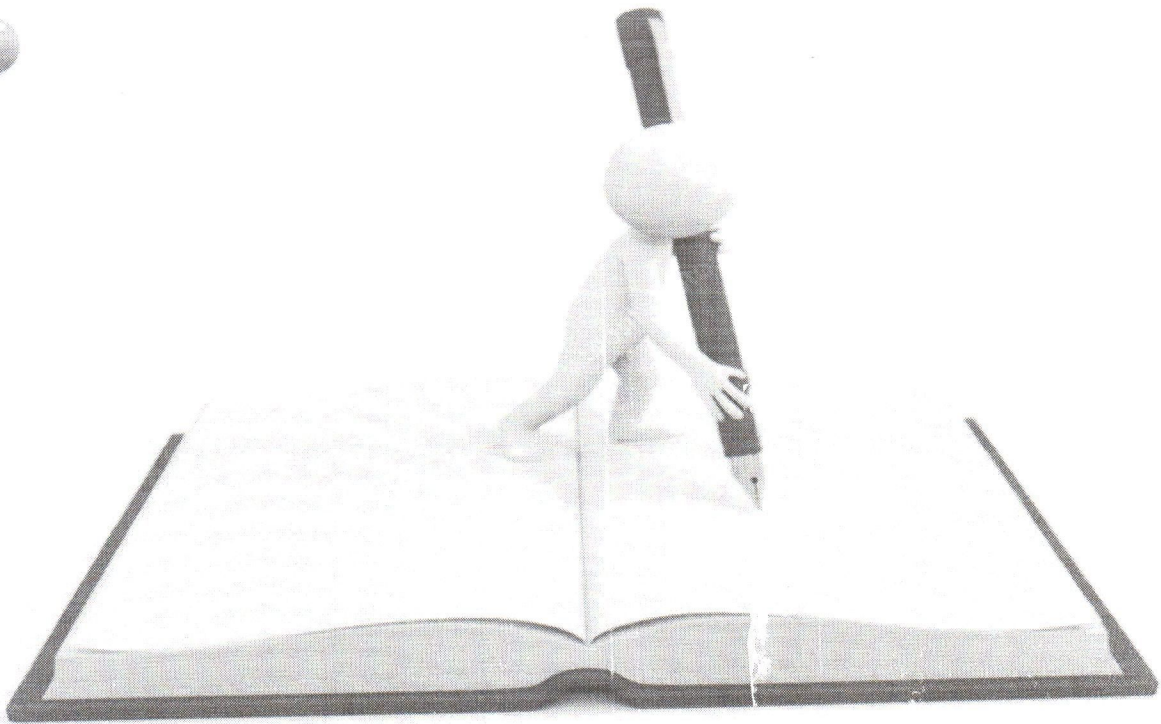
THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF CARDINAL
STEFAN WYSZYŃSKI IN WARSAW

FUNDACJA ADD

ЗБІРНИК

наукових есе учасників наукового стажування

"АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ"



Варшава, Республіка Польща
2019

Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 11.03 – 23.03.2019). – Варшава, 2019. – 175 с.

Головний редактор:

Главчева Ю. М., заступник директора науково-технічної бібліотеки

Відповідальний секретар: *к.е.н. Гребенюк Н.В.*

Редакційна колегія:

Доктор технічних наук, професор ЦМОЦЬ І.Г.

Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор ПРЯДКО В.В.

Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii GAVRYLIUK I.

Доктор права Віденського Університету РУДАК Т.В.

Кандидат економічних наук ГРЕБЕНЮК Н.В.

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією - Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

Судаков В.І.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА КОМУНІКАТИВНІ СУПЕРЕЧНОСТІ У
НАУКОВОМУ ТА ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ143

Сушко О.С.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА147

Теремецький В.І., Книш С.В.

ПРАВОВА ПРИРОДА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УКРАЇНИ.....151

Михалевич А.П., Тимчук А.В.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ155

Фриз С.П.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ З ПОЗИЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ НОРМАТИВНО-
ПРАВОВОЇ БАЗИ.....159

Чепурна С.М.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ
БУДІВЕЛЬНИКІВ.....163

Шмуліч О.В.

ЩО ТАКЕ «АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ»? ЯКІ ВИДИ ПЛАГІАТУ ВИ ЗНАЄТЕ?166

Янішевська К.Д.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ
ДОБРОЧЕСНОСТІ171

Опубліковані тези та есе175

razoblacheniya.html?fbclid=IwAR1cPlvu9J6dtEDJdavJYOOOFvO7ChuG7bFgrciFUT
КМН68br-Syg7Vb11U8.

Михалевич А.П.,
бакалавр IV курсу
спец. 181 «Харчові технології»
Київського національного
університету харчових технологій
Тимчук А.В.,
к.т.н., доцент кафедри технології молока та молочних продуктів
Київського національного
університету харчових технологій

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Близьче до всього великого стоїть чесність
(Віктор Гюго)

Питання академічної доброчесності неодноразово опинялося в центрі суспільної уваги. Тема запозичення чужих ідей в наукових працях є давно відомою, та попри це не перестає бути актуальною зважаючи на постійне збільшення інформаційних ресурсів та можливостей. За останні роки плагіат отримав поширення не тільки серед науковців, але й школярів, студентів, журналістів.

Метою наукового есе є:

- аналіз ситуації по дотриманню академічної доброчесності серед наукової спільноти;
- розглянути та охарактеризувати поняття та типові форми наукового плагіату;
- виокремити методи протидії по боротьбі з плагіатом;
- розглянути основні складові світового досвіду для вирішення проблеми та виховування культури доброчесності серед молодого покоління.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій спростив життя людини, що, звісно, відобразилося на її можливостях. Тепер достатньо скористатися пошуковою системою для того щоб знайти необхідний матеріал і вже за декілька хвилин розмірковувати над результатом пошуку. Саме тут приховується темна сторона: недобросовісні наковці, студенти, журналісти можуть копіювати чужі ідеї, розробки, думки та матеріали.

За останні роки гостро постає питання вирішення проблеми плагіату та виховання покоління культури академічної доброчесності в умовах сьогодення.

Плагіат – згідно Міжнародній асоціації медичних редакторів (World Association of Medical Editors, WAME), це використання без посилання на оригінальне джерело ідей чи слів іншої людини (або іншої інтелектуальної власності), опублікованих та неопублікованих, і представлених в якості результату своєї власної оригінальної діяльності (досл. «...the use of others' published and unpublished ideas or words (or other intellectual property) without attribution or permission, and presenting them as new and original rather than derived from an existing source...») [1].

Ситуація порядності в науковому колі України є складною через відсутність системи відстежування недобросовісних науковців та прийняття відповідних мір покарання. Першим кроком до розв'язання поставленої проблеми стало прийняття закону України «Про освіту» (№ 2145-VIII від 5.09.2017), яким у пункті 1 статті 42 академічна доброчесність визначена як сукупність правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та впровадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [2].

Існує декілька типів плагіату, однакових за ступенем важкості, проте різних за популярністю використання.

Академічний плагіат – публічне використання (часткове або повне) наукових результатів, які належать іншій людині та є її власною інтелектуальною власністю, без посилання.

Плагіат ідей – використання ідеї, концепції або дослідів іншої людини в якості власного винаходу. Такий спосіб плагіату є складним для визначення, але це не означає що менш використовуваний. Прикладами такого виду плагіату є копіювання чужих надбань студентами при виконанні власних робіт, на що викладачі частіше всього закривають очі, привласнення інтелектуальних матеріалів дослідника рецензентом, використовуючи силу своїх повноважень.

Прямий плагіат – копіювання частини тексту з будь-якого джерела без посилання на нього. За старих часів це було досить складним процесом зважаючи на відсутність сучасних можливостей: Інтернету, пошукових систем, наукометричних баз даних та депозитаріїв. Для здійснення прямого плагіату недоброчесні науковці були змушені аналізувати та систематизувати величезну кількість інформації, не кажучи вже про те, що потрібно було йти у бібліотеку та мати дозвіл для доступу у певні архіви через обмеженість їх відвідування. В наш час, коли більшість інформації опинилася на просторі Інтернету, у світі почали активно шукати методи захисту від прямого плагіату [4, с. 4-7].

Самоплагіат – запозичення власних висловлювань, ідей, які були опубліковані раніше, без посилання на них та просування їх в якості нових здобутків наукової праці. Відомі випадки, коли самоплагіат представлений за допомогою зміни порядку авторів або їх кількості, варіації тексту всередині праці, подачі однієї статті в декілька джерел для публікації [6, с. 579-581]. Недопустимим є також поділ результатів дослідів на декілька фрагментів з метою отримання більшої кількості публікацій, переклад та випуск вже існуючої статті іншою мовою.

Міжнародна практика по впровадженню академічної доброчесності вже декілька десятиліть поспіль здійснює боротьбу з шахрайством, плагіатом та порушенням наукової етики [3]. Прикладом такої організації є Центр академічної доброчесності, який був відкритий у 1992 році США.

Основними причинами великомасштабного плагіату на площині наукового світу є:

- масовий доступ до наукових матеріалів;
- зручність та швидкість процедури копіювання;
- важливість публікаційної активності для здійснення кар'єри науковця;
- відсутність впровадження певних етичних норм на освітньому рівні;
- неспроможність українських закладів освіти виявити плагіат;
- слабка вмотивованість щодо залучення до навчально-наукового процесу як викладачів, так і студентів.

Кожна людина має з особливою вагою відноситися до будь-яких наукових матеріалів, пам'ятаючи про те, що копіювання чужих надбань свідчить про вашу неспроможність до власних ідей, а також дискредитує в очах суспільства.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. wame.org [Internet]. World Association of Medical Editors. Recommendations on Publication Ethics Policies for Medical Journals [cited 2016 Feb 09]. Available from: <http://www.wame.org/about/recommendations-on-publication-ethics-policie>.
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/print>
3. Academic Integrity Program [Електронний ресурс] // Curtin University.- Режим доступу: <http://acamedicintegrity.edu.ua/>
4. Нестеров А.В. Плагиат в научной сфере // Право интеллектуальной собственности. – 2014. - № 1. – С. 4-7. [Nesterov AV. Plagiarism in the sphere of science. Pravo intellektual'noi sobstvennosti. 2014:(1):4-7. (In Russ).]
5. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print>